Hukuk Bölümü 2006/204 E., 2006/266 K.

- **OLUMSUZ GÖREV UYUŞMAZLIĞI ÇIKARMA**

- 5326 S. KABAHATLER KANUNU [Madde 27]
- 1580 S. BELEDİYE KANUNU (MÜLGA) [Madde 83]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 14]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 15]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]
- 3257 S. SİNEMA, VİDEO VE MÜZİK ESERLERİ KANUNU (MÜLGA) [Madde 12]

"İçtihat Metni"

O L A Y: Bornova Belediyesi Encümeni'nin 20.4.2004 gün ve 24-523 sayılı kararı ile, 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu'na aykırı olarak bandrolsüz, korsan müzik ve film CD'si sattığının 5.3.2004 tarihinde tespit edildiğinden bahisle davacıya 3257 sayılı Yasa'nın 12. maddesi ve 1580 sayılı Yasa'nın 83/9. maddesi gereğince idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, söz konusu para cezasına adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İZMİR 4. SULH CEZA MAHKEMESİ; 3.5.2005 gün ve E:2004/33 D.İş; K:2005/81 D.İş sayı ile, muteriz vekilinin Mahkemelerine vermiş olduğu dilekçede, Bornova Belediye Başkanlığı Encümeni tarafından müvekkilinin 170 adet bandrolsüz ve kaçak CD sattığından bahisle para cezası kesildiğini, ele geçirilen CD sayısının 170 değil, 200 olup, bu CD'lerden yaklaşık 50 adedinin oyun CD'si, geri kalan 150 adet CD'nin ise parekende satış yapan yerlerden alınan faturalı, üzerinde bandrolü bulunan CD'ler olduğunu, bu durumun inceleme yapıldığı taktirde ortaya çıkacağı, usulsüz olarak Bornova Belediyesi Encümeni'nin vermiş olduğu 24/04/2004 tarih ve 24-523 karar sayılı kararın kaldırılmasını talep etmiş ise de, dava konusu olay ile ilgili olarak karar vermeye yetkili ve görevli mahkemenin idare mahkemesi olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle kesin olarak görevsizlik kararı vermiştir.

Davacı vekili, bu kez, idari para cezası verilmesine ilişkin Encümen kararının iptali istemiyle 2.6.2005 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 1. İDARE MAHKEMESİ; 31.1.2006 gün ve E: 2005/663; K: 2006/106 sayı ile, 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27., geçici 2. ve geçici 3. maddelerinden söz ederek, yukarda yer verilen Kanun hükümlerinden, Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1.6.2005 tarihinden itibaren idari para cezalarına karşı açılan davaların, Kabahatler Kanunu kapsamında olduğu ve idari yaptırım olarak para cezası öngören kanunlarda itiraz yeri olarak idare mahkemeleri gösterilmiş olsa dahi görüm ve çözümünün adli yargı yerlerinin görev alanına girdiği sonucuna ulaşıldığı, bu nedenle, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği, nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce verilen kararlarda, idari para cezalarına karşı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten sonra açılacak davaların görüm ve çözümünün sulh ceza mahkemelerinin görevine girdiğinin belirtildiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Ahmet VELİOĞLU, Z. Nurhan YÜCEL, Esen EROL, Abdullah ARSLAN ve Levent ÖZÇELİK'in katılımlarıyla yapılan 25.12.2006 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 3257 sayılı Yasa'ya aykırı olarak bandrolsüz CD satıldığı nedeniyle verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

23.1.1986 tarih ve 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu'nun "İdari Ceza" başlığını taşıyan 12. maddesi "9 uncu madde hükmüne aykırı olarak işletme belgesiz veya bandrolsüz ve özel işaretsiz eserlerin ve kopyalarının her biri için belediyelerce 10.000 lira para cezası tahsil edilir.

Belediye sınırları dışında bu cezalar, mahallin en büyük mülki amirliği tarafından verilir.

Bu cezalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mal memurluğunca tahsil edilir.

İdari cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İtiraz üzerine verilen cezalar kesindir." hükümlerini taşımakta olan 12. maddesi, 3.3.2004 tarih ve 5101 sayılı

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 8. maddesi ile başlığıyla birlikte değiştirilmiş ve "Bandrol kullanımına ilişkin ihlâllerde uygulanacak ceza hükümleri" başlığıyla "Bu Kanunun bandrol kullanımına ilişkin hükümlerine aykırı fiillerde bulunanlar hakkında, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 81 inci maddesinde öngörülen cezalar uygulanır." şeklinde yeniden düzenlenmiş olup, maddede atıfta bulunulan 5846 sayılı Yasa'nın 81. maddesi de anılan 5101 sayılı Yasa'nın 24. maddesiyle değiştirilmiş ve sözü edilen değişik 81. maddede, musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması ve Bakanlıkça bastırılıp satılacak olan bandrollerin alınabilmesi için bandrol talebinde bulunanın yasal hak sahibi olduğunu beyan eden bir taahhütnameyi doldurması zorunluluğu getirilmiş; bu maddede belirtilen ihlâllerde, genel kolluk ve zabıta tarafından yetkili ve görevlilerin ihbarı üzerine harekete geçilerek, usulsüz ve izinsiz olarak çoğaltılmış ve yayılmış nüsha ve yayınlar ile bunları çoğaltmaya yarayan her türlü araç ve diğer delillerin toplanarak Cumhuriyet Savcısına suç duyurusu ile birlikte sevk edileceği öngörülmüş; Cumhuriyet Savcısının talebi üzerine usulsüz çoğaltılmış nüsha ve yayınlar ile teknik araçlar ve işyerleri hakkında yetkili mahkemece hangi yaptırımların uygulanacağı belirtilmiş; 7. fıkrasında, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış bandrollü nüshaların da yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışına yasak getirilmiş; 9. fıkrasında ise, 3 bent halinde, bu Yasa hükümlerine aykırı kasıtlı fiiller nedeniyle açılacak kamu davasında mahkemece hükmedilecek hapis ve ağır para cezaları düzenlenmiştir.

12.3.2004 tarih ve 25400 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5101 sayılı Yasanın 29. maddesine göre, bu Yasanın 15. maddesi ve 26. madde ile 5846 sayılı Yasaya eklenen Ek 10. maddenin (2) numaralı bendinde yer alan "44 üncü madde gereğince alınması zorunlu sertifikaları almaksızın faaliyet gösteren" ibaresinin Yasanın yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girmesi öngörülmüş, diğer maddeleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu düzenlemelerden: 3257 sayılı Yasa'nın "idari ceza" uygulamasına ilişkin 12. maddesi değiştirilerek, 12.3.2004 tarihinden itibaren yapılan atıf nedeniyle 5846 sayılı Yasa'nın değişik 81. maddesinde düzenlenen "adli ceza" uygulamasına geçildiği anlaşılmaktadır.

Daha sonra, 21.7.2004 tarihinde yürürlüğe giren 14.7.2004 gün ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması İle Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 16. maddesi ile 23.1.1986 tarihli ve 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu yürürlükten kaldırılmış olup, bu Kanunun 13. maddesinde, bu maddede öngörülen idari para cezalarına karşı idare mahkemesine itiraz edilebileceği belirtilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Olayda, Bornova Belediyesi Encümeni'nin 20.4.2004 günlü kararı ile, 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu'na aykırı olarak bandrolsüz, korsan müzik ve film CD'si sattığının 5.3.2004 tarihinde tespit edildiğinden bahisle, tespit tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 3257 sayılı Yasa'nın 12. maddesi uyarınca idari para cezası verilmiştir.

Bu durum karşısında:

İdari para cezasının verildiği 20.4.2004 tarihi itibarıyla, 3257 sayılı Yasa'nın 12. maddesi değiştirilerek 12.3.2004 tarihinden itibaren 5846 sayılı Yasa'nın değişik 81. maddesinde düzenlenen adli ceza uygulamasına geçilmiş olup, 3257 sayılı Kanun'un değişiklikten önceki 12. maddesi hükmüne göre sulh ceza mahkemesinin görevli olduğunu söylemek mümkün değildir. Kaldı ki; 23.1.1986 tarihli ve 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu, 21.7.2004 tarihinde yürürlüğe giren 14.7.2004 gün ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması İle Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 16. maddesi ile yürürlükten kaldırılmış olup, bu Kanunun 13. maddesinde, bu maddede öngörülen idari para cezalarına karşı idare mahkemesine itiraz edilebileceği belirtildiğine göre, bu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde de, idare mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve gerekçeli kararı 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edilmiş; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağı belirtilmiştir.

Son olarak, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

İncelenen uyuşmazlıkta, idari para cezasına ilişkin görevli mahkemeyi belirleyen yasa kuralı değiştirilmiş ve yeni düzenleme 19.12.2006 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiş olduğuna göre, görev kuralının geçmişe etkili olacağı yolundaki genel hukuk ilkesi karşısında, 3257 sayılı Yasa'nın 12. maddesine göre verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde 14.7.2004 gün ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması İle Desteklenmesi Hakkında Kanun uyarınca idari yargı yerinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 1. İdare Mahkemesi'nce verilen 31.1.2006 gün ve E:2005/663, K:2006/106 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.12.2006 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.